

ΑΝΑΦΟΡΑ/ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Σχετικά με την οδοντιατρική διαφήμιση, ενημερωτικά για το ΔΣ αναφέρονται τα εξής:

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι διατάξεις του Κώδικα Οδοντιατρικής Δεοντολογίας (άρθρο 21, 22, 24, 43 ΠΔ 39/2009) απαγορεύουν σαφώς κάθε πράξη που γίνεται από οδοντίατρο ή ιδιωτικό φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας περίθαλψης με σκοπό την επαγγελματική του επικράτηση έναντι συναδέλφων ή ανταγωνιστών.

Επιπλέον με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2194/1994 (ΦΕΚ Α' 34) "Αποκατάσταση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις", όπως τροποποιήθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 2256/1994 (ΦΕΚ Α' 96) "Συμβούλια κρίσης και επιλογής ιατρικού και οδοντιατρικού προσωπικού και άλλες διατάξεις"), προβλέπεται πως, «1. Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού απαγορεύεται η ιατρική διαφήμιση, καθώς και η διαφήμιση εκ μέρους ιδιωτικών ιατρείων και οδοντιατρείων, ιδιωτικών πολυιατρείων, ιδιωτικών οδοντιατρικών κέντρων, πολυδύναμων ή μη διαγνωστικών κέντρων και εργαστηρίων ή ιδιωτικών κλινικών. 2. Στην έννοια της παραπάνω απαγόρευσης υπάγεται ενδεικτικά οποιαδήποτε ανάρτηση σε δημόσιο χώρο διαφημιστικών πινακίδων ή επιγραφών, αγγελίες, δημοσιεύματα, διαφημιστικά έντυπα ή ανακοινώσεις, με οποιοδήποτε μέσο δημοσιότητας, που γίνονται με σκοπό τη διαφήμιση. Στις παραπάνω απαγορεύσεις δεν υπάγεται η ανάρτηση πινακίδων στο κτίριο εργασίας των γιατρών σύμφωνα με τις αποφάσεις των ιατρικών συλλόγων. 3. Η παράβαση της διατάξεως αυτής τιμωρείται διοικητικώς με: α) χρηματική ποινή ενός έως δέκα εκατομμυρίων δραχμών για κάθε πράξη και διακοπή των συμβάσεων με το δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς από ένα (1) μήνα έως ένα (1) έτος β) ανάκληση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος ή άδειας λειτουργίας μέχρι ένα (1) έτος. Σε περίπτωση υποτροπής η άδεια αφαιρείται οριστικά. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται είτε κεχωρισμένως είτε και σωρευτικά ανάλογα με τη βαρύτητα της παραβάσεως. Προκειμένου περί εταιρειών που εδρεύουν στην αλλοδαπή η προβλεπόμενη χρηματική ποινή επιβάλλεται στον αντιπρόσωπο τους ή σε εκείνον κατ' εντολή του οποίου συντελέστηκε η απαγορευμένη διαφημιστική πράξη. 4. Οι παραπάνω διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από εισήγηση του ΚΕ.Σ.Υ., το οποίο για τον έλεγχο και τη διαπίστωση των παραβάσεων του άρθρου αυτού συγκροτεί μόνιμη ειδική πειθαρχική επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 4 του Ν. 1278/1982. Το προϊόν των επιβαλλόμενων χρηματικών ποινών αποτελεί έσοδο του Δημοσίου, το οποίο βεβαιώνεται στο δημόσιο ταμείο και εισπράττεται κατά τη διαδικασία των διατάξεων περί βεβαιώσεως και εισπράξεως των εσόδων του Δημοσίου. 2. Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν τις διατάξεις του Α.Ν. 1565/1939 περί του Κώδικος Ασκήσεως Ιατρικού Επαγγέλματος (ΦΕΚ Α' 16) του

κατ εξουσιοδότηση αυτού Κανονισμού Ιατρικής Δεοντολογίας (ΦΕΚ Α' 171), καθώς και τις διατάξεις του Ν. 1026/1980 (ΦΕΚ Α' 48) περί Οδοντιατρικών Συλλόγων και της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας και του Δεοντολογικού Κανονισμού Οδοντιάτρων (ΦΕΚ Α' 167), οι οποίες εφαρμόζονται παράλληλα. Οι γιατροί και οι οδοντογιατροί μπορούν να καταχωρούν στον τύπο ανακοινώσεις σχετικές με την έναρξη ασκήσεως του επαγγέλματός τους, την ειδικότητά τους, τον τόπο παροχής των υπηρεσιών τους, το ωράριό τους ή τυχόν μεταβολές αυτών των στοιχείων για περιορισμένο χρονικό διάστημα μετά από έγκριση του οικείου ιατρικού ή οδοντιατρικού συλλόγου.»

Η απαγόρευση της ιατρικής/οδοντιατρικής διαφήμισης αλλά και της χρήσης του όρου «κέντρο» επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 15 του ΠΔ 84/2001, όπως εξακολουθεί να ισχύει: «Απαγορεύεται στους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ. **η με οποιοδήποτε τρόπο διαφήμιση και προβολή**, καθώς και η αναγραφή στις επιτρεπόμενες από το νόμο πινακίδες μη αναγνωρισμένων τίτλων και ειδικοτήτων, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν. 2194/1994 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Ν. 2256/1994 και συμπληρώθηκαν με την παράγραφο 6 του άρθρου 9 του Ν. 2345/1995 (ΦΕΚ Α' 213). Επιτρέπεται η χρήση απλών πινακίδων σήμανσης (κατευθυντηρίων πινακίδων), εφ' όσον δεν έχουν διαφημιστικά στοιχεία».

Από το σύνολο των παραπάνω διατάξεων προκύπτει αβίαστα η βούληση του νομοθέτη για γενική απαγόρευση κάθε μορφής προβολής που γίνεται με σκοπό τη διαφήμιση και την επαγγελματική επικράτηση των ιατρών/οδοντιάτρων, ευθέως ή μέσω τρίτων προσώπων.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Όσον αφορά στην ιατρική διαφήμιση η νομολογία του ΣτΕ επί του θέματος, επ' ευκαιρία κυρίως πειθαρχικών υποθέσεων είναι μέχρι σήμερα σαφής. Έχει κριθεί (ΣτΕ 2659/1987) ότι από τις διατάξεις των άρθρων της ιατρικής δεοντολογίας συνάγεται ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε διαφήμιση ή μνεία δημοσίως του ονόματος του γιατρού η οποία γίνεται από αυτόν ή με υποκίνηση του για να διαφημιστεί επαγγελματικώς, καθώς και ότι απαγορεύεται και η δημοσίευση ανακοινώσεων, δηλώσεων, συνεντεύξεων, έργων ή άρθρων που φαινομενικώς είναι επιστημονικά, γίνονται όμως πραγματικά για να διαφημιστεί ο γιατρός. Με την 1159/1988 απόφαση του ΣτΕ κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται καμία διαφήμιση που σχετίζεται με την άσκηση της ιατρικής εφόσον υπερβαίνει τα όρια που τίθενται από τις διατάξεις των άρθρων 26 και 27 και ότι τις ίδιες κυρώσεις συνεπάγεται και οποιαδήποτε δημοσίευμα που αφορά γιατρό έχει περιεχόμενο διαφημιστικό χωρίς υπαιτιότητα του ίδιου, εφόσον αποδεικνύεται ότι ο ίδιος το γνώριζε και

δεν εκδήλωσε δημόσια την αντίθεση του προς το δημοσίευμα ώστε να συμβάλει έτσι θετικά στην αποκατάσταση της δεοντολογικής τάξης. Η προβολή από μέρος των ιατρών/οδοντιάτρων ονόματος, μεθόδων, φωτογραφίας συνιστά καταφανή απαγορευμένη διαφήμιση (βλ. ενδεικτικά ΣΤΕ 4170/96: για προβολή φωτογραφίας γιατρού σε δημοσίευμα), και αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα οποιαδήποτε διαφήμιση γίνεται από τον οδοντίατρο για να προκαλέσει την προσοχή του κοινού και να διαφημιστεί επαγγελματικά έναντι άλλων συναδέλφων του, όσον αφορά τις υπηρεσίες που παρέχονται από αυτόν (ad hoc ΣΤΕ 1816/87, ΔΕΑ 2446/08).

Έχει κριθεί επίσης ότι είναι συνταγματικά δεκτός ο περιορισμός της διαφήμισης στους οδοντιάτρους για την προστασία των ασθενών. Η απαγόρευση διαφήμισης αποτελεί συνταγματικά θεμιτό περιορισμό της ελευθερίας των διαφημίσεων αφού με τον τρόπο αυτό προστατεύονται τα δικαιώματα των ασθενών για ακριβή, αντικειμενική και ορθή πληροφόρηση όσον αφορά ιατρικά θέματα, δεδομένου ότι η υγεία είναι υπέρτατο αγαθό για τον άνθρωπο και η επιλογή γιατρού ή ιατρικών μεθόδων πρέπει να γίνεται με επιστημονικά κριτήρια και όχι με άλλους τρόπους δημόσιας προβολής.

Με την με αρ. 3386/22-5-95 Απόφαση της Πειθαρχικής Επιτροπής για την Ιατρική Διαφήμιση του ΚΕ.Σ.Υ., οι γνωστοποιήσεις, στις οποίες επιτρέπεται να προβαίνουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες γιατροί & οδοντίατροι καθώς και οι ιδιωτικοί φορείς Π.Φ.Υ., περιλαμβάνουν μόνο τα ακόλουθα στοιχεία: α) ονοματεπώνυμο, β) ειδικότητα, γ) διεύθυνση - τηλέφωνο και δ) ωράριο λειτουργίας, ενώ στην με αριθ. 15 της 121ης Ολομέλειας/7.3.96 απόφαση του ΚΕ.Σ.Υ. κρίθηκε ότι, η διαφήμιση διαγνωστικού κέντρου σε μηνιαία ενημερωτική έκδοση, με εκτενές ρεπορτάζ για τη λειτουργία του και αναφορά σε ιδιαίτερες παροχές προς τους ασθενείς, ως απαγορευμένη και εμπόπτουσα στις διατάξεις του Ν. 2194/94 καθώς και σε αυτές περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με την με αριθ. 325/95 γνωμοδότησή του, επισημαίνει ότι: "*Διαφήμιση νοείται η έξαρση των πλεονεκτημάτων ενός προσώπου ή πράγματος ή προσφερόμενης υπηρεσίας με σκοπό την αύξηση της οποιασδήποτε αξίας του (υλικής ή ηθικής) και δημιουργίας ή τόνωσης της φήμης του. Ειδικότερα στην έννοια της απαγορευμένης διαφήμισης ιατρών και οδοντιάτρων εμπύπτει όχι μόνο η τέχνη της παρουσίασης στο κοινό τω παρεχομένων υπηρεσιών του κατά τον πλέον θελκτικό τρόπο, αλλά και το σύνολο των μέσων δημοσιότητας, με τα οποία επιδιώκεται η δημιουργία ή αύξηση της πελατείας τους.Επειδή δε η διάκριση μεταξύ επιτρεπόμενης ενημέρωσης και απαγορευμένης διαφήμισης ανάγεται στην εκτίμηση των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών, το ΚΕ.Σ.Υ. κατά την άσκηση της*

αρμοδιότητάς του θα πρέπει να κρίνει κατά περίπτωση". Στη γνωμοδότηση αυτή διατυπώνεται ακόμη η άποψη ότι συνιστά διαφήμιση η ολοσέλιδη δημοσίευση ανακοίνωση περί προσφοράς ενημερωτικών βιβλίων, ή η ολοσέλιδη ευχετήρια ανακοίνωση, ή η πρόσκληση για check up.

Πέραν της Ελληνικής νομολογίας και το ΔΕΚ έχει δεχθεί ότι η υγεία είναι θεμελιώδες δικαίωμα και προς χάρη του αγαθού της υγείας είναι θεμιτοί και αναλογικοί και ορθοί περιορισμοί όπως είναι η απαγόρευση της διαφήμισης (βλ. ad hoc ΔΕΚ C-446/05, υπόθεση Δουλάμης).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση όλα τα παραπάνω είναι προφανές ότι το νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τη διαφήμιση ιατρών γενικά, αλλά και ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης, όπως ισχύει σήμερα και όπως έχει ερμηνευτεί είναι ιδιαίτερα αυστηρό και κατά όσων παραβαίνουν τις σχετικές διατάξεις απειλούνται σοβαρά διοικητικά πρόστιμα, πέραν της τυχόν πειθαρχικής ευθύνης των εμπλεκόμενων ιατρών.

Πλην όμως, είναι επίσης σαφές ότι στην πράξη οι διατάξεις αυτές δεν έχουν τύχει ευρείας εφαρμογής από τα αρμόδια όργανα. Η παραπάνω δε αναφερόμενη επιτροπή του ΚΕΣΥ λειτούργησε για μικρό χρονικό διάστημα.

(α) Ανακύπτει σίγουρα το ερώτημα αν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω νομοθετικής ρύθμισης, αφενός για την ενοποίηση των σχετικών διατάξεων, αλλά και αφετέρου για την αντιμετώπιση φαινομένων, όπως η **«μεσιτεία»** που έχει πρόσφατα κάνει την εμφάνισή της, κυρίως μέσω διαδικτύου. Το θέμα θα πρέπει να τεθεί προς συζήτηση στο ΔΣ.

(β) Οι εταιρείες αυτές που εμφανίζονται, «Εταιρίες Μέσων», οι οποίες δεν είναι οδοντιατρικές ή ιατρικές και επομένως δεν παρέχουν υπηρεσίες υγείας αλλά συμβάλλονται με ιδιώτες πουλώντας τους κάρτες υγείας, προβάλλουν πως εκπονούν και διαχειρίζονται *«..προγράμματα υγείας για λογαριασμό τρίτων φυσικών ή νομικών προσώπων, αντιπροσωπεύουν ή πρακτορεύουν ιατρικά- διαγνωστικά κέντρα ή νοσηλευτικές μονάδες, διαχειρίζονται και διοικούν ιατρικές μονάδες»* και προτείνουν ειδικές παροχές και εκπώσεις στα μέλη των «καρτών» παρέχοντας υπηρεσίες υγείας *«στα καλύτερα οδοντιατρικά κέντρα»*.

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω **«κέντρα»** δεν νοούνται διότι ο όρος αυτός παραπλανά το κοινό και απαγορεύεται η χρήση του, η δε αναφορά στα «καλύτερα» κέντρα ή στους «καλύτερους» οδοντιάτρους είναι από μόνη της

παραπλανητική αφού δεν έχει πραγματοποιηθεί κανενός είδους έλεγχος και πιστοποίηση των φορέων αυτών βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ποιότητας.

Όπως συζητήθηκε εκτενώς στη συνάντηση, η λύση στο πρόβλημα δεν είναι η πειθαρχική δίωξη των οδοντιάτρων, αλλά η αντιμετώπιση των εταιρειών.

Προτάθηκε στο πλαίσιο της συνδικαλιστικής δράσης των αρμοδίων οργάνων, **συνέντευξη τύπου** στην οποία η ηγεσία της ΕΟΟ και των μεγάλων Συλλόγων θα εξηγήσει στο κοινό τους κινδύνους που ενέχει αυτή η παραπληροφόρηση και η παραπλάνηση.

Εάν παρόλα αυτά ή παράλληλα με μία συνέντευξη τύπου αποφασιστεί να γίνουν και νομικές ενέργειες, προς την κατεύθυνση της ποινικής δίωξης (με βάση τις διατάξεις για την απάτη, την προστασία καταναλωτή, τον αθέμιτο ανταγωνισμό) ή των ασφαλιστικών μέτρων τότε, και επειδή η όποια νομική ενέργεια θα πρέπει να είναι απόλυτα τεκμηριωμένη, θα πρέπει να μας δοθεί το **συγκεκριμένο υλικό** επί του οποίου θα συναποφασιστούν και θα γίνουν συγκεκριμένες ενέργειες.

Η Νομική Σύμβουλος της Ε.Ο.Ο.
ΣΟΦΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΑ